

VEČERNI LIST

NEODVIŠEN DNEVNIK

inzerati: Enostolpna poltisk (50 mm široka in 3 mm visoka ali nje prostor) za enkrat po 50 vin., za dva- in večkrat po 45 vin. — Ob sobotah dvojni tarif. — Poslano: Enostolpna poltisk K 1.—, izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 3. uri popoldne.

Zverstva nemških tolpe.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Cmurek, 8. februarja. Vojak, ki je ušel iz nemškega ujetništva, pripoveduje, da so nemško-madžarske tolpe z našimi ujetniki postopale naravnost nečloveško. Nekaterim ujetnikom so rezali nosove in

jih na razne druge načine mučili in sramotili. Ko so naši vojaki zvedeli za te nečloveške čine, jih je bilo treba zadržati, da niso planili proti nemško-madžarskim postojankam in maščevali ta izverstva.

Dr. Vošnjak tajnik naše mirovne delegacije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Pariz, 8. februarja. »Temps« poroča, da je za tajnika naše mirovne delegacije imenovan dr. Bogumil Vošnjak, ki je že

med vojsko kot član Jugoslovanskega odbora živahno deloval v inozemstvu za naše koristi.

Novi boji pri Kapli.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Marenberg, 8. febr. Včeraj 7. februarja je nemška patrulja 40 mož zopet zasedla gorsko vas Kapla pri Arvežu. Naša patrulja, ki je prišla v smeri od Sv. Duha na

Ostrem vrhu, je nemško patruljo po kratkem boju pregnala. Nemci so pustili na licu mesta tri mrtve in 6 ranjenih. Na naši strani so trije ranjeni.

Položaj v Radgoni nespremenjen.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Radgona, 8. febr. Položaj na celi črti med Spiljem in Radgono je nespremenjen. Razen malih prask, ki so se vršile včeraj in nocoj ponoči v cmureški okolici, ni bilo

na celi črti nič posebnega. Razpotoženje naših čet je ugodno. Iz gibanja sovražnikov je razvidno, da so naš bojlo, Mi smo pripravljeni za vse slučaje.

Premirje med Poljaki in Nemci.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Berlin, 8. februarja. Med Poljaki in Nemci je podpisano premirje. Poljsko in nemško časopisje ta dogodek veselo po-

zdravlja, češ, da je s tem nepotrebna guerrilla končana.

Nemški računi na Koroškem.

Celovec, 7. februarja. (Lj. k. u.) Dunajski kor. urad poroča službeno: Samoodločba je do danes v 62 občinah spornega ozemlja skoraj končana. Samoodločba je tako: Število upravičenih volitev znaša 74.447. Vseh oddanih glasov je 61.899. Od teh se je v prilog Nemški Avstriji odločilo 61.491, to je 83 odstotkov, v prilog kra-

jestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev pa 360. Praznih glasovnic je bilo 58.

Ta vest iz Celovca, ki jo aedaj Dunaj uradno razglasa, je popolnoma brez vsake podlage in je nov dokaz, da se Nemci ne strašijo nobene prevare. V ozemlju, ki je pod upravo deželne vlade za Slovenijo, se ni doslej vršilo še nobeno ljudsko gla-

Spomenice.

V Radgoni se je ponovilo to, kar se je že prej večkrat dogodilo drugod. Nemške tolpe, to pot pomnožene z Mažari, so mesto nenadoma napadle, potisnile našo stražo do mostu in Radgono »zavzele«. Zgodilo se je pa tudi nekaj, kar se drugod, na primer na Koroškem, navadno ni dogajalo. Štajerska ima odločnega in čuječega poveljnika, ima krepko in izvežbano vojaštvo in ima zlasti trdno voljo, da prepreči nemške komedije. Pogumni napad na Radgono se je torej izjalovil, kakor se je ponesrečilo podjetje v Mariboru.

Precej nato pa se je zgodilo zopet nekaj nenavadnega. Radgonski meščani so poslali generalu Maistru spomenico, v kateri mu zatrjujejo, da tega napada niso krivi; v njej obsojajo, da so nemške tolpe začele nove boje. Isti meščani so v drugi spomenici prosili graško vlado, naj nemške tolpe razoroži, ker se boljševisko gibanje med njimi baje močno širi.

Te spomenice se zdijo, če jih ogledamo natančneje, dovolj čudne. Ne dvomimo, da radgonski nemški meščani odkritosrečno prosijo Maistra varstva in zaščite — a vendar tudi ne moremo čisto slavno prezreti dejstva, da so se ob napadu na Radgono udeleževali boja z Nemci. Oni to tajajo. Torej je morda izmišljeno, čeprav se je uradno poročalo, da se je prebivalstvo obnašalo sovražno do naših čet. A če je bila ta spomenica umestna, je bila neumestna ona na graško vlado, kajti dognano je, da je vlada v Gradcu za napad vedela, ga pripravila, poslala v Radgono svoje častnike in oskrbela vojaštvo s strelivom.

Kaj torej pomagajo spomenice, ki jih preklicujejo dejanja, preden se je črnilo na njih posušilo? Radgončanom ni treba zatrjevati, da so nedolžni. Zjavijo naj, da hočejo biti zvesti jugoslovanski državljeni in naj to bodi! Graški vladi naj povedo, da njene oblasti ne priznavajo, ker leži njih mesto v slovenskem ozemlju. Taka spomenica bi bila uspešnejša, nego naknadni papirji dvomljive verodostojnosti. Če bi se štajerske nemške manjšine odkrito in brez pridržka sprijaznile z zavestjo, da žive sredi naših narodnostnih mej, bi bil konec bojev in spomenic ter začel sporazuma in prijateljstva.

sovanje. Prav tako je ameriški komisiji glasovalo na Koroškem. Svoje račune popolnoma neznano, da bi bilo ljudstvo ohranilo torej Nemci lahko zase.

Mir bo sklenjen poleti.

Pariz, 6. februarja. (Lj. k. u.) Reuterjev urad poroča po Dun. kor. uradu, da se bo po odhodu Lloyd Georgeja 8. febr. in predsednika Wilsona 13. febr. pričela

doba napornega dela v komisijah mirovnega posveta. Visoka Britska oseba je izjavila, da bode mir sredi poletja sklenjen.

Poostritev pogojev za premirje z Nemčijo.

Ženeva, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Najvišji zavezniški vojni svet bo, kakor poroča »Matin«, poostрил pogoje za obnovo premirja z Nemčijo, ki poteče dne 17. februarja, in sicer na korist Poljske. Skrajni čas je, piše

»Matin«, odgovoriti na govore Helffericha in Brocksdorffa, ki izzivajo zaveznike. V nekolič urah se bodo prepričali, kako napačne so vesti, da se je mišljenje entente izpreverilo tudi le deloma na korist osrednjih držav.

Kako gospodarijo Italijani v Dalmaciji.

Split, 6. feb. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Vsak dan prihajajo nove tožbe o težkočah železniškega prometa na progi do Splita. Italijani zaustavljajo vsak dan voz v Labinu po dve do tri ure, tako da ima vlak redno tri do štiri ure zamude. Med Labinom in Perkovićem zahtevajo Italijani, da se voz ustavi na odprti progi, tudi ako gre ondud kaj navkreber, tako da nastaja življenska nevarnost za popotnike, ker bi se vagoni mogli odklopiti. Z železniškim osebjem postopajo Italijani brutalno. Železničarji pravijo, da ne morejo več vršiti službe, potujoč v okupiranih krajih, dokler ne bodo varni italijanskega nasilja.

Split, 6. feb. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Iz Šibenika javljajo, da Italijani vsak dan nadaljujejo večji teror. V Šibeniku so ječe polne naših ljudi. Zaprti nimajo ne zraka, ne svetlobe. Naši ubogi ljudje so brez ležišča in brez odej noč in dan. Narodni odbor je protestiral proti temu nečloveškemu postopanju. Toda zaprtim se godi še slabše, ne pa da bi se jim položaj izboljšal, ker so okna ozka in je ječa izdelana z deskami. Računa se, da je skozi te ječe šlo najmanj 300 naših ljudi.

Split, 6. feb. (Lj. k. u.) Dalmatinski dopisni urad poroča: Železniška uprava v Splitu je prejela od postajnačelnika šibeniškega to poročilo: V zmislu naredbe, prejete od generalnega štaba čet v Dalmaciji, se vam naznanja, da preneha z današnjim dnem dobava premoga za železniško delavnico v Splitu. Za to ni treba komentarja, da se spoznajo silne težkoče, ki bodo nastale v Splitu zaradi pomanjkanja premoga. Posledica te odredbe je to, da se je včeraj prekinil železniški promet na progi Split—Sinj. Zaradi tega samovoljnega postopanja je vložila pokrajinska vlada protest pri zapovedniku zavezniškega brodomstva v Splitu in obvestila centralno vlado.

Čehi zahtevajo Požun.

Pariz, 7. febr. (Lj. k. u.) Čehoslov. tiskovni urad poroča: Zastopnik čehoslovaške države na mirovnem posvetu, dr. Beneš je v svojem ekspoziciji v odseku z ve-

likim poudarkom zahteval, da mora Požun pripadati čehoslovaški republiki. Posest Požuna ni potrebna samo iz trgovinskega stališča, temveč zahtevajo Čehoslovaki to mesto tudi iz zgodovinsko pravnih razlogov, ker je Požun bilo glavno mesto stare slovaške države.

Ceška narodna skupščina.

Praga, 7. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V današnji seji narodne skupščine je poročal dr. Weyer o zakonu glede prevzeta državnih nameščenec. Ustavni odsek je vladno predlogo tega zakonskega načrta temeljito izpremenil. Odsek je menil, da je prvotna oblika zakonskega načrta o odpustu državnih uradnikov presplošna in da bi jo bilo mogoče zlorabljati. Pri glasovanju so sprejeli zakonski načrt brez debate v obeh branjih. Kot nadaljni predmet je bilo na dnevnem redu poročilo naučnega odseka, ki se nanaša na organizacijo poljudnih tečajev za ljudsko izobrazbo. Tudi ta zakon je bil sprejet v obeh branjih. Prihodnja seja v torek.

Ceška politična visoka šola.

Praga, 7. februarja. (Lj. k. u.) Glasom dunajskega kor. urada poroča »Narod«, da se namerava v prihodnjih dneh preosnovati češka politična visoka šola, ki bo v bodoče najbrže obstajala iz šestih oddelkov, od katerih je eden namenjen diplomaciji, drugi pa žurnalistiki.

Volitve na Poljskem.

Pariz, 7. (Lj. k. u.) (Brezlično.) Iz Varšave se poroča, da so imele volitve nastopni uspeh: 400 poslancev odpade na narodni blok (nacionalne demokrate, progresiste, realiste in ljudsko stranko), 80 poslancev na socialiste in 15 na žide.

Stavka v Angliji.

Curih, 7. (Lj. k. u.) Čehoslovaški tiskovni urad poroča: V Liverpoolu, Glasgowu, Manchesteru in Birminghamu stavka nad 800.000 delavcev različnih skupin.

Ker se boje revolucionarnega gibanja, so v teh mestih pomnožili posadke.

Posojilo Argentini.

Pariz, 7. (Lj. k. u. Brezlično.) Iz Buenos Airesa se poroča: Med argentinskimi ministrom za zunanje stvari Pueyrredonom in ministri Anglije, Francije in Italije je bila podpisana pogodba, glasom katere se dovoljuje tem državam kredit v znesku 200 milijonov piastrov za nakup živil.

Iz pokrajine.

kr Vojaška odlikovanja v prid invalidom in slepcem. Ob polomu Avstrije so se nahajala pri posameznih vojaških oddelkih (ljubljanskem, tržaškem in celjskem pešpolku ter bivšem stražnem bataljonu v Ljubljani) že priznana odlikovanja, ki se odlikovanim niso mogla več izročiti. Vojaški oddelki so oddali odlikovanja pov. za nar. obrambo kot narodni prispevek v korist invalidom in slepcem. Poleg tega so nekateri odlikovanci, ki so nosili odlikovanja iz avstrijske dobe, ista odstopili poverjeništvu za narodno obrambo v isti namen. Na ta način se je nabralo pri poverjeništvu za narodno obrambo 5 srebrnih svetinj I. razreda, 136 srebrnih svetinj II. razreda, 11 vojnih zaslužnih križcev, 4 srebrna Signa laudis, 2 srebrna zaslužna križca s krono in 2 srebrna zaslužna križca. Ta odlikovanja se porabijo v prid invalidom in slepcem po dogovoru med poverjeništvom za narodno obrambo in poverjeništvom za socialno skrbstvo.

kr Jugoslovanska moda. Listi pišejo, da naj se uvede namesto nemške jugoslovanske moda. Že se tvori zavod v tem oziru. Da bi le ne imela ta jugoslovanska moda mnogo potrat in nesmiselnosti, ampak da bi se ozirala na varčnost in estetiko.

pr Kaj pa proga Ljubljana—Marlovac?

Prejeli smo: Čitamo o pomnožitvah osebnih vlakov vsepovsod, le na imenovani prevážni progi se tlačimo, sujemo in pehamo vsled nezadostnih vlakov, da je pravi — avstrijski škandal. Ali je treba tudi sedaj še podkovanih škornjev, da se zbudijo gotove glave iz zaspanosti? Zahtevamo takojšnje in temeljite odprave.

kr Dobava kinina. Komando Dravske divizijske oblasti v Ljubljani objavlja nastopni oklic: Vsi oni zdravniki, ki so navezani na lastne lekarnice, dobijo na željo kinin pri »Zbirališču sanitetnega materiala v Ljubljani«, in sicer brezplačno proti prejemnici in protipisu. Prošnje za dobavo kinina naj se s priloženimi prejemnicami naslavljajo na zdravstvenega referenta Dravske divizijske oblasti. Iz »Zbirališča« dobljeni kinin je uporabljati za zdravljenje iz službe odpuščenih vojakov, ki so med vojno oboleli za malarijo. Takim bolnikom se mora kinin dajati brezplačno.

kr Italijanska cenzura. Zadrška »Hrv. Kruna« od 1. februarja je zelo pobeljena. V prav tej številki omenja list, da je italijanska cenzura v 2. številki črtala celo citate Nikolaja Tomasca.

kr Jugoslovanska razstava v Parizu. Dalmatinski dop. urad poroča: Ker se bo 15. t. m. otvorila v Parizu jugoslovanska razstava za lepe umetnosti, je pokrajinska vlada naprosila francoskega zapovednika v Splitu, da bi francosko zapovedništvo v Splitu našlo čimprej možnost za prevoz umetnin naših slikarjev in kiparjev, ki žele razstaviti svoja dela.

kr Proti nepotrebnim gostilnam. Protialkoholna zveza »Sveta vojska« je vložila deželni vladi spomenico, naj se ne dovolji nobena nova gostilniška koncesija in porabi vsaka prilika za kasiranje nepotrebnih koncesij. Spomenico je deželna vlada vzela na znanje.

kr Italijanska sodna imenovanja. Italijanski narodni svet na Reki je meseca decembra, ko si je svojevoljno prilastil oblast, imenoval za državnega pravdnika italijana dr. Stiglicha, ki je bil doslej pristav na okrajnem sodišču. Nedavno so tega »stigelca«, ki še nikdar v življenju ni sestavil kake razsodbe, imenovali za predsednika sodnega senata, njegovega bivšega tovariša adjunkta dr. Szecsija pa z sodnega svetnika!

kr Trgovska korespondenca s Trstom. Vlada je naznanila trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da bo, kakor jo obvešča italijanska vlada v Trstu, odslej dana možnost, trgovsko korespondenco s tržaškimi tvrdkami pošiljati redno dvakrat na teden v Trst. In sicer ima biti korespondenca pisana po možnosti v italijanskem, francoskem ali angleškem, izjemo ma eventuelno tudi nemškem jeziku. Pisma morajo biti frankirana. Pisma zbira trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani, in sicer jih v vrečicah, zapečatenih z uradnim pečatom, pošilja na postajo italijanskemu kurirju Dunaj-Trst, kateri potuje vsake tri dni skozi Ljubljano. Prvo pošiljatev prevzame italijanski kapitan Segre, kateri se ustavi v ta namen 10. ali 11. februarja v Ljubljani. Dalje javlja italijanska vlada, da naj oni interesenti, predvsem trgovci, kateri želijo osebno potovati v Trst, do 10. ali 11. febr. preko zbornice istemu gospodu dostavijo dokumente, in sicer naj navedejo namen potovanja in koliko časa hočejo biti v Trstu in naj prilože fotografijo.

kr Razmere v Dalmaciji. Zadrška »Hrvatska Kruna« od dne 1. febr. piše, da izvenzadrskih hrvatskih listov že niso prejeli nad mesec dni. O dogodkih v zunanjem svetu zvedo iz italijanskih in drugih tujih listov. Z ozirom na boljše vestično gibanje v Evropi piše list: Neko take zle pojave opažamo tudi pri nas. Zadnji čas ostajajo cerkve prazne, slišijo se klici proti duhovščini, a tudi čini dokazujejo gotovo notranje razpoloženje. Kamorkoli se ozreš, zadeneš na znake razbrzdane, anarhije. Dela se malo ali nič, svet nima volje, preveč je razdražen, preveč razburjen. A dela in zaslužka tudi ni ne. Vse je zastalo in je položaj slabši nego za časa vojne. Kam to vodi? Ali more tako gospodarsko in pravno stanje dolgo trajati?

kr Za samostojno hrvatsko evangelško cerkev. Osješki »Jug« priobčuje članek, v katerem se poteza za osnutje sa-

mostojne hrvatske evangelske cerkve. Na Hrvatskem je do 40.000 evangelikov, ki so naseljeni večinoma v Srijemu, v bivši vojni krajini. Te cerkvene občine so bile v cerkvenih stvarih deloma priključene dunajskemu evangelskemu senioratu, deloma pa šomoškemu senioratu, pod katerim so še danes. To stanje je bilo prisiljeno in nenaravno in tudi res ni manjkalo nikdar nesoglasja in sporov med cerkvenimi občinami in senioratom, to je evanglikom končno bilo odveč. 4. oktobra l. 1893. so na skupni veliki skupščini v Zagrebu sklenili in proglasili samostojnost hrvatske deželne evangelske cerkve. Tega sklepa pa ban Hedervary ni hotel vzeti na znanje. 14. avgusta 1895. l. se je sešla velika evangelska skupščina v Novi Pazovi in tu so sklenili, naj o stvari odloči sabor, kateremu so 14. septembra 1895. predložili primerno peticijo. Namesto odgovora je vlada meseca februarja prihodnjega leta predložila saboru zakonski načrt, glasom katerega naj bi se evanglik na Hrvatskem in v Slavoniji priključili mažarski evangelski cerkvi in podredili njenim zakonom. Ta zakon je bil sprejet, mažarska evangelska cerkev ga je vzela na znanje in franc Jožef I. ga je kljub ugovorom hrvatskih evanglikov sankcioniral. L. 1900. se je osnoval v Sremski Pali na hrvatsko-slavonski evangelski seniorat, kateremu je bil za prvega načelnika imenovan senior Abaffy. Le-ta je bil Hrvatom naklonjen in jim pridobil mnogo cerkvenih svetopisnih. Po njegovi smrti je postal senior novopazovski župnik Morgenthaler, ki je skušal vse delo svojega prednika porušiti. Hrvatski evanglik so z razmerami v cerkvi skrajno nezadovoljni in zahtevajo, naj se skliče izredna seniorska skupščina in na njej proglasi samostojnost hrvatske evangelske cerkve.

kr Kako živijo na Dunaju. Z Dunaja prihajajo zelo neugodna poročila o gospodarskem stanju in o prehrani. Prebivalstvo nima zagotovljene določene množine kruha. Tudi urad za prehrano deluje po pregovoru »Iz roke v usta« in nima nobenih jamstev, da mu je kruh za prebivalstvo zagotovljen vsaj za en teden naprej. Poleg kruha dobe Dunajčani vsak teden na osebo pol kilograma moke, 4 dkg margarina in mesečno trideset kilogramov sladkorja. Vsak teden dobita po dva okraja pol kilograma krompirja na osebo; okrajev pa je 21, torej pride okraj vsakih 8 tednov na vrsto. Fižol, grah, leča pa so za revne Dunajčane nepoznana čuda. Dalje dobiš tedensko eno osminko kilograma govedine, na trgu pa repo in zelje. To je bistveno vse. Seveda živé vojni dobičkarji tudi na Dunaju boljše, saj se prodaja v verižni kupčiji maslo in maslo po 80 do 100 kron kilogram, meso 20 do 30 kron, fina moka 20 do 40 kron, a kilogram krompirja po 4 do 6 kron. Stradajo vsi, ki nimajo dobrodojenih mošnjakov, posebno še uradniki. Dosednji švicarski, angleški in italijanski darovi so v mestu z dvema milijonoma prebivalci neznaatni. Huda zima vpliva neugodno. Posamezniki dobe tedensko 20 do 25 kilogramov premoga. Ljudje delajo v kuhinjah in prežijejo tam večino dneva. Drva so zelo draga, na debelo stanejo 1 kilogram 40 v.,

na drobno 50 vin. Mnogo tovarn ploh ne dela. Ni sirovin in ni premoga. Brezposelnih je veliko. Država jim daje 6 kron dnevo, zahtevajo 15 K. Se tanje volitve Dunajčanov mnogo ne razburjajo. Glavna skrb jim je prebrana.

Iz Ljubljane.

1 Prešernov jubilej. Saj ne vemo natančno, kdaj je pravzaprav ta jubilej. Vsaj naši listi si niso na jasnem. Nič ne de, saj Prešeren ni bil vojskovodja. Eno pa nam je danes jasno. Čudili smo se, čemu Prešeren še vedno nosi trobojnico, ki jo spoznajo kot tako samo še oni, ki so jo videli čisto na dan osvobodjenja. Prešeren je počakal s to junjo na čisto praktičen način do jubileja, da ni napravil tako, kot oni naši patrioti, ki so potegnili zaradi padca Bresta Litovskega višeto zastavo v hišo, recimo: opoldne, a so jo zaradi zavzetja Varšave izobesili uro kasneje.

1 Osebe vesti. Finančni svetnik dr. Janko onebšek, Franc Gerstenmayer in Ivan Pernar se imenujejo za višje fin. svetnike. Fin. tajnik Makso Debevec se imenuje za fin. svetnika.

1 Občinski svet Ljubljanski ima svojo redno sejo v torek, dne 11. februarja ob 6. uri zvečer.

1 Predujmi na državno podporo. V Ljubljani stanujoče stranke, ki se jim je napravilo na mestnem magistratu ljubljanskem prošnje za nadaljnje prejetje državnih prispevkov za preživljanje, ameriških podporn ali naklonitev za invalide in svoje invalide, padlih, umrlih in pogrešanih vojakov, se zglasijo lahko pri uradniku, ki jim je spisal prošnjo, radi predujma, če je njihova prehrana radi začasne ustavitve podpore težko ogrožena. Nakazilo, ki ga dobe pri mestnem magistratu, naj dajo potrditi pri davčni administraciji, Breg št. 6, II. nadst., na levo, vrata št. 1, potem gredo pa lahko k finančni deželni blagajni, kjer se jim bo predujma izplačalo.

1 Samo naredba. Naredba je, da morajo po izlozbah vsi trgovci imeti označene cene blaga. To je pa le v redkem slučaju. Ali nimata policija in obrtna oblast toliko moči, da bi prisilili trgovce, da to malenkost izvrše? Za konsumente ima ta naredba pomen.

1 Brezposelnost postaja pri nekaterih poklicih vedno večja in bati se je še hujšega, ko se povrnejo vsi ujetniki, kar bi imelo v finančnem oziru za našo mlado državo slabe posledice. Živeti ljudje morajo in ako nimajo dela, se jim mora pomagati s podporami. To je resnica. Resnica je pa tudi, da ima država dovolj drugih stroškov in se bodo morali ti čimpreje odpraviti. Samo od podpor ljudje tudi ne bodo smeli živeti. Kdor za delo ne mara, temu se mora podpora odreči. Ker se spomlad bliža, bodo imeli ljudje po deželi dovolj dela. A kaj s proletariatom v mestih in industrijskih krajih? Ker ni upati, da bodo zaradi draginje pričeli obratovati še tako kmalu vsi zasebni obrati, bi kazalo vsaj čimpreje pričeti z javnimi deli. Delo bo pač nekoliko dražje, a izvrše-

no bo in to je menda vendar mnogo boljše, kakor metati denar proč v obliki podpor, dela naj pa stoje. Mesto podpor naj dobivajo ljudje plače za delo, katero naj se nakaže vsem brezposelnim. Kdor ne bi dela hotel sprejeti, naj pač živi, kakor hoče, toda ne na stroške drugih. O tem naj bi se t a k o j pričelo razmišljati, saj je to gotovo v interesu celokupnosti. Ali naj vedno vse stoji? En obrat bo rodil potrebo drugega in tako bo polagoma nastal red. Le delo in ublaženje draginje je v stanju zatreti grozeči boljševizem še preden ta zraste čez glavo. Zato se treba nujno podvizati, da ne bo prepozno.

1 Vožnja s težkimi avtomobili. Deželna vlada je sklenila poveljstvom avtomobilnih čet naročiti, da se mora vožnja s težkimi avtomobili omejiti na najskrajnejšo potrebo in da taki avtomobili ne smejo voziti po ozkih ulicah, kakor n. pr. po Kolodvorski, Wolfovi, St. Peterski ulici, Starem trgu itd. Policiji se naroči, da naznani vsakega, ki bi vozil prehitro ali ki bi vozil po ozkih ulicah.

1 Zlomil si je roko. Včeraj opoldne je padel Franc Marn, delavec iz deželnega gledališča, na ledeni stezi tako nesrečno, da si je zlomil roko. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v deželno bolnišnico.

1 Na včerajšnjem obnem zberu društva »Južno Sadje« so ljubljanske branjeve sprejele sledeče resolucije:

1. Sadje se prodaja le tedaj, če ga imamo.
2. Če sadja nimamo, ga ne prodajamo.
3. Gnilo sadje se prodaja vselej, kadar ni zdravega.
4. Zdravo se prihrani samo za slučaj, ko ni gnilega.
5. Zdravo sadje se v sedanjem času težko dobi, ker ga sploh ni. O d b o r.

Politična kronika.

p Nemška Avstrija o bojih v Radgoni. O dogodkih v Radgoni je poslal državni urad za zunanje zadeve na Dunaju 4. februarja brzojavko deželni vladi za Slovenijo, v kateri trdi na podlagi poročil deželnega glavarja na Štajerskem, da je izbruhnila v okolici Radgone vstaja kmetov, zatiranih po jugoslovanski okupaciji. Vlada Nemške Avstrije na Dunaju, deželna vlada v Gradcu in nemško-avstrijska vojaška poveljstva niso o temi dogodki v nikaki zvezi; obratno, Nemška Avstrija se je zelo trudila, da bi prebivalstvo pomirila in vzdrževala red. Toda to se ji bo težko posrečilo. Zato predlaga, naj se na-prosi ententa, da določi nepristranska komisija demarkacijsko črto tudi na Štajerskem. — Deželna vlada v Ljubljani je mnenja, da je provizorična meja med upravo Nemške Avstrije in Slovenije na Štajerskem že določena in da ni treba drugega, nego da vsaka vlada vzdrži mir in red v svojem ozemlju. Ako bo storila Nemška Avstrija svojo dolžnost v enaki meri kakor deželna vlada v Ljubljani, ni treba nobene komisije za določitev demarkacijske črte. Treba je tudi še preiskati na listu mesta, v koliko odgovarjajo navedeni podatki dejstvu. Sicer je pa to zunanja

zadeva in jo je kot tako deželna vlada odstopila Belgradu v rešitev.

p Protest Nemške Avstrije proti od-povedi stanovanj tujerodnim uslužben-cem. Državni urad za zunanje zadeve na Dunaju se je pri deželni vladi za Slovenijo pritožil, da so se odpovedala v Mariboru in Ptujju stanovanja tujerodnim uradnikom, ki so bili odslovljeni, dočim uživajo jugoslovanski uradniki v Gradcu in drugih mestih Nemške Avstrije zaščito zakona za varstvo najemnikov. V slučaju, da se tozadevni ukrepi ne preklicajo, bo nastopila Nemška Avstrija z represalijami. Deželna vlada bo zadevo preiskala.

p Ljudska vstaja proti Jugoslovanom. Tako označujejo nemški listi nemire in pohode roparkih tolpe na severni meji. Vlada sama pravi, da s tolpmi nima opravila, se opravičuje, dementira. V resnici pa igra grdo dvojno igro. Po naročilu »Freie Stimmen« češ, kaj pa se je Korošcem zgodilo, če so se vrpli, uprizarjajo to igro tudi Štajerci in kričijo, ljudstvo se buni, ono noče pripadati Jugoslaviji. S tem hoče izzvati komedijo, hoče, da posreduje ententa, morda želijo tudi oni laške okupacije. Značilno je, da merajo nemški meščani prositi Majstra, naj jih vzame pod okrilje.

p Francoska misija v Mariboru. Dne 7. t. m. se je pripeljala z večernim vlakom v Maribor francoska misija, major Montegu in en kapetan.

p Izkušnje ministra Pribičevića. »Novo Vrijeme« piše na naslov notranjega ministra Pribičevića: Naš minister za notranja dela je radi izkušnjavcev v podobi poročevalcev, časnikarjev in drugih radovednih ljudi že večkrat prišel v nepriliko. Ko je bil še na čelu »N. V.« (zlobni ljudje so govorili, da je on to čital »Njegovo Veličanstvo«), ga je napadel nekak Italijan, čigar ime spominja na makarone. Ne vč se prav, s čim se je ta Italijan tako prikupil ministru, a dejstvo je, da je njegova izjava izpadla nekam zelo prijazno. Ta človek pa — prava vražja kri — je javil v italijanske liste, da je g. Pribičević pristal na odstop nekih naših krajev Italiji. To seveda ni bilo res, kajti prvič on sploh ni imel ničesar deliti, drugič pa, če bi tudi delil, bi delil najprej svojemu, a ne tujemu — to seve. Izjavil je torej, da on ni res, toda izkušnjavec ni popustil in trdovratno trdil: Rekel je. In neprilika je vstala, dasi vsi dobro vemo, da naš današnji minister ni kriv. — Iz Zagreba je zanesla tega našega človeka sreča in politična dolžnost v Belgrad, kjer je postal minister. Človek bi mislil, da bo vsaj sedaj imel mir. Kaj še — tudi tam se je našla izkušnja. Minister ji je podlegel in zopet je šel v svet »intervju«. In zopet neprilika za ministra. Ljudje so ga prijeli zaradi njegovih izjav in on je moral zopet braniti svoje besede o razdelitvi mandatorov za narodno zastopstvo in o svojih nazorih o centralizaciji. V obče ni dobro, kadar govore ministri. Od ministra se pričakuje delo. Po njegovih delih se ga bo sodilo, a če bo nadaljeval v sedanjem pravcu, se mu utegne zgoditi, da bo dovedel državno ladjo na čeri, kakor ie to storil njegov nekdanji

učitelj in zaščitnik grof Štefan Tisza. Na vsak način naj se ogiblje izkušnjavcev in naj ne — govori.

p Jugoslovansko-češki koridor. Čehoslovaški tiskovni urad poroča: »Narodni Listi« priobčujejo na vodilnem mestu članek Alojzija Šaška z nadpisom: »Koridor Požun-Trst, Donava-Adrija«. Članek pravi med drugim: »Ideal za zvezo med Donavo in Adrijo ter Požunom in Trstom, event. z Reko je samo po sebi dan. Mogoči sta dve rešitvi: Kondominij železnice, ki so na tem pasu, ali koridor. Pomisleki, ki govorijo proti koridorju, so le političnega značaja. Ni znano, kako bodo velesile odločile. V gospodarskem oziru bi bil koridor za nas in za Jugoslavijo velika do-brota in neprecenljiv pridobitek.«

Žena.

z Šolarski sveti. V času delavskih, kmetijskih, vojaških in vseh mogočih drugih svetov se je sprožilo tudi vprašanje o dijaških in celo o šolarskih svetih. Mnogi take svete zagovarjajo, češ, da mladina sama najbolje ve, kaj jo muči in boli v šoli, kako bi se moral urediti pouk, da ji ne bi napravljali mučenja. Posebno bi bili taki sveti potrebni po raznih dekliskih in deških zavodih, kjer je mladina, posebno taka, ki nima svojcev, izročena na milost in nemilost nadzornemu osebju, ki je mnogokrat pedagoško in splošno neizobraženo in po naravi surovo in kruto. Nevečje je, česa so zmožni taki ljudje — ne da bi se niti zavedali gorostasnosti svojih dejanj. Gorje otroku, ki vzbudi njihovo zamerzo, mučijo ga na viden in neviden način in ubijajo duševno in telesno. Pritožiti se otrok navadno ne upa, ker ima na sebi in drugih izkušnjo, da to njegov položaj le še poslabša. Višji nimajo nikakega vpogleda v podrobne razmere na zavodu, vsaka nadzorna oseba je v svojem področju neomejen gospodar in — tiran. Ravno radi tega nedostalka v uredbi, vsled pomanjkanja strogega, nepristranskega nadzorstva nad razmerami v vseh podrobnostih — dobrodelni zavodi velikokrat niso ti-sto, kar bi imeli biti: domovi osirotele mladine, reševalnice mladih duš. Temu bi se dalo z lahkoto od pomoči na ta način, da bi poklicana oblast — ministrstvo za socialno skrb — sestavilo nadzorne komisije, v katerih bi nedvomno morale biti tudi ženske; te komisije naj bi se redno oglašale v posameznih zavodih. V zavodih pa naj bi se sestavili sveti gojencev oziroma gojenk, katere naj bi komisija zaslišala. Seveda bi se morala komisija o utemeljenosti pritožb vselej prepričati in šele nato postopati po svojem spoznanju. Vsekakor bi se moralo na eni strani paziti in delati na to, da otroci možnosti pritožbe ne bi zlorabljali, na drugi pa zagotoviti, da otrok, ki se je po pravici pritožil, ne bi bil na kakršenkoli način kaznovan. Tako bi se dale v razne mladinske zavode uvesti zdrave razmere, čisto vedro ozračje, v katerem bi se enako dobro počutili gojenci in vzgojevalci. — Tako novotarij.

de. Hvaležna domovina jim bo odgovorila nervozno: Kaj sitnarite? Imamo ljudi, ki čakajo že 45 let. — Bo najbrž povsodi enako. Ali ne?

s **Vrnitev Milonske Venere.** Znano je, da so v početku vojne spravili mnogotere predragocene umetnine iz Pariza bolj na varno. Med temi umetninami je bila tudi Venera Milonska, ki so jo spravili v Toulos, a so jo zdaj privedli nazaj in umetniške galerije so zopet odprte občinstvu.

s **Nervozne gospodične.** Gospodična Massard je poslala občinskemu svetu v Parizu prošnjo, naj zaupa policijskemu ravnatelju, da ta prepove tovarnam piskanje s sirenami in ono žviždukanje pri premikanju vagonov na postajah. — Če so tej nervozni gospodični ustregli, še ni znano.

s **Princezin otok.** Ta otok, na katerem so se imele sestati oblasti evropskih držav in ruski boljševiki, je vzbudil zadnji čas večje zanimanje. To je lep otok, poln prirodnih lepot. Nahaja se ob vходу v Bospor, obdan od drugih malih otočičev, ki niso tako lepi in tako zanimivi. Na enega onih otokov, brez vode in zelenja, so bili spravili pred par leti 20.000 psov, ki so ogrožali zdravje in čistoto Carigrada. Neki Anglež je ponudil 2 liri za vsakega psa, samo da bi jih rešil, pa niso sprejeli ponudbe. Pustili so, da so crknili besne, in daveč drug drugega. Ime otoka je od tega, ker se je nahajalo tam svojedržno mnogo bizantinskih princev in princezinj. Otok je poln vil. Rdečih, modrih, marmornatih. Tam so tudi trije veliki samostani.

s **Nova bolezen se je pojavila v Budimpešti.** Bolezen traja štiri dni in bolniki čuti velike bolečine v želodcu. Vzrok te bolezni še ni znan. Bolezen se zdravi s sredstvi za umirjenje živcev.

s **Pet velikih knezov umorjenih.** »Times« pišejo: Neko boljševiško poročilo javlja, da so po sklepu posebnega komiteja ustreljeni veliki knez Pavel Aleksandrovič, ujec ruskega carja Nikolaja Nikolajeviča in njegov nečak Dimitrij Konstantinovič, njegov praujec in brat Jurij Mihajlovič, veliki knez Aleksandrovič in njegova žena, carjeva sestra.

s **Tolpe.** Pred par dnevi je vprizorilo v Monakovem kakih 80 ljudi hude izgrede. Izpustili so iz ječ najpoprej 180 zločincev, nato so pa ropali razne prodajalne. Razbojniki so imeli ukradeno strelivo, s katerim so streljali v zrak. Vendar pa ni bil nihče ranjen.

s **Kdaj začnejo razpravljati o Nemcih?** »Vse lepo in dobro«, pravi neki francoski list. Toda kdaj se bo začela konferenca razgovarjati — o Nemcih?

s **Razbojniki na delu.** V vasi Levec na Hrvatskem so razbojniki napadli hišo Jakoba Vrdena, ki ima tudi v Zagrebu eno hišo. V oni kritični noči se je nahajal v hiši sami blavec Miško Krizanec s stricem lastnika hiše. Malo pred polnočjo sta slišala oba, ki sta spala v sprednji sobi, kako se krog hiše razgovarja več ljudi. Končno so šli na dvorišče in prišli v hišo. Bilo je devet civilistov, oboroženih z gorjačami in revolverji. Eden je svetil s žepno svetilko. Porazbili so vse omake in vzeli blago. Ko so opazili v postelji

oba domačina, so ju vprašali, kje je denar. Oni so odgovorili, da je šel gospodar v Zagreb in nesel denar in hranilno knjižico s seboj. Razbojniki niso storili obema ničesar, a vzeli so s seboj blaga za 5000 kron. Zlikovci so bili brez krinke, a domačina nista poznala nobenega, kar je zasno, da so bili to tuji. Zasledujejo jih.

s **Ne ve, kaj je mir.** V neki družbi gospé je bil govor o miru in poleg drugega je bilo tudi izraženo upanje, da bo šlo tudi glede hrane v najkrajšem času na boljše. Ta gospa se je veselila, ko pride več masti na trg, druga je dejala, da težko pričakuje, da bo dovolj sladkorja, tretja bi rada svinjskega mesa. Mala, v vojni rojena hčerka je slišala to pripovedovanje o vseh lepih in dobrih rečeh, oči so ji zagorele in vprašala je končno: »Mama, koliko časa traja mir?«

s **Boj za morske prešičke.** Čeravno so Amerikanci govorili pred kratkim vedno le o vojski, so se včasih vendarle smejali. Zgodbi o morskih prešičkih pa prav od srca. Vsak izmed nas ve, da so morski prešički neka vrsta glodavcev, ki je dobila to ne posebno laskavo ime vsled svoje samo zunanje podobnosti z našim ščetinarjem, akoravno nima sicer z njim nič opraviti in je zlasti brezprimerno manjša kakor pa predstavitelj slanine in suhega mesa. Tragi-komedija se vrši na neki železniški postaji v Severni Ameriki. Neki gospod z imenom Morehouse se oglasi v postajni pisarni in pravi, da sta prišla zanj po železnici dva morskata prešička. Treba je bilo izračunati voznino. S postajnačelnikom se pa Morehouse ni mogel pogoditi. Kajti postajnačelnik Flannery, trdoglav Irec, je rekel, da mora plačati Morehouse ravno tako voznino, kakor za navadne prešiče, dočim je prejemnik trdil, da bo plačal le cenejšo voznino za majhne domače živali. Flannery pravi, da v slučaju spora glede voznine velja vedno le višja, sicer »je pa prešič prešič«. Ves divji vzame Morehouse svoj klub in leti domov, za prešička se ne zmeni več. Doma se vsede in spiše dolgo vlogo na železniško ravnateljstvo, kjer na dolgo in široko razlaga, da morski prešiček ni prešič, temveč le nedolžen majhen glodavec. Čez štirinajst dni mu odgovori ravnateljstvo, naj se s svojo pritožbo obrne na reklamacijski urad. Ta urad mu pa piše, naj se obrne na pisarno, kjer preračunajo voznino. Ta zadnja inštanca piše postajnačelniku Flanneryju, naj ji pošlje natančno poročilo. V poročilu dokazuje Flannery, da velja za morske prešičke ista voznina kakor za navadne prešiče, ker je prešič prešič. V opombi pa še pristavi, da sta prešička prav zdrava, da se je obitelj pomnožila celo za osem kosov. Glodavci se splošnoznano prav hitro množijo, prim. domače zajce. Ker jih je sedaj toliko in je preteklo od prvega dne oskrbe že precej časa, je moral kupiti za dva dolarja zelja, in zato uljudno vpraša, če sme ta dva dolarja vzdrževalnine prišteti voznini. Vozninska preračunjevalnica mu je odgovorila, da sme. Morehouse pa je energično protestiral, da bi poleg voznine, ki je že tako previsoka, plačal še zelje, ki ga ni naročil. Flannery seveda zopet poroča preračunjevalnici, da noče plačati Morehouse

ne enega ne drugega; preračunjevalnica se obrne na predsednika železniške družbe. Medtem so se seveda prešički lepo redili in množili. Da bi bila stvar enkrat za vselej rešena in končana, določi predsednik to-le: Dobiti moramo znanstveno izjavo o svrhu končne določitve, ali je morski prešiček prešič ali ne. Obrnili so se torej na enega največjih zoologov, na profesorja Gordona. Žalibože ga pa ni bilo doma, odšel je bil na znanstveno potovanje v Južno Ameriko. Pismo je romalo za njim in po dolgem dolgem času ga je dobil. Prešički so se tačas seveda redili. Medtem je pa pisal Flannery pismo za pismom na preračunjevalnico in jo rotil, naj mu vendar kaj odpiše, oziroma naj mu z ozirom na vedno večje stroške da dovoljenje, da prešičjo obitelj proda. Tega dovoljenja mu pa niso hoteli dati. Slednjič pride poročilo od profesorja Gordona, kjer učenjak dokaže, da v znanstvu morski prešički niso prešiči. Predsednik železniške družbe pošlje to poročilo ravnatelju one proge, ta preračunjevalnici, ta pa zopet Flanneryju z naročilom, naj zaračuna nižji tarif. Flannery je sicer še zmiraj svojo trdil, a se je moral kot uradnik udati in obvestiti Morehousea o došli razsodbi. Morehouse pa ni bilo več doma, odpotoval je bil, ne pustivši svojega novega naslova. Ker so se bili medtem prešički silovito pomnožili, je Flannery zopet vprašal kaj naj naredi z njimi. Odgovorili so mu: naredba pravi, če kake pošiljatve ni mogoče oddati naslovljencu, da jo pošljemo nazaj tistemu, ki jo je poslal. Prešičja obitelj je bila pa medtem tako narastla, da je bilo treba za transport štirih vagonov in šest paznikov. Pošiljatelj je pa rekel, da transporta ne sprejme, ker je poslal samo dva eksemplara in za stotisoče nima nobenega odjemalca. Hraniti jih pa tudi ne more. Tak je sedaj stvar z morskimi prešički in nihče v celi Ameriki ne ve, kaj to pomeni.

s **»Nadebudna« mladina.** Pred berlinskim sodiščem se je zagovarjala te dni nadebudna mladina. 16letni Schulz je zaslužil na mesec 700 mark. Mali »poba« je zato igral seveda kavalirja, in vzdrževal celo »nevesto«, kar je na njegovega prijatelja Schunchela tako vplivalo, da je ponaredil neke listine in si dal izplačati 50 tisoč mark. Zdaj pa se je začelo življenje v vsi sijaju in vsi obilnosti. Pred vsem so dobile »neveste« dragocene kožuhe, brilantni nakit, svilene obleke in fino perilo. Sami so si kupili najdražje obleke, hodili v gledališče na najdražja mesta. Zvečer seveda tudi ni manjkalo šampanjca. To se je godilo toliko časa, da se je zgodila nesreča z revolverjem, ki ga je kazal Schulz svojemu tovaršu, sprožil in smrtno ranil tovariša. — Zdaj je konec vseh lepih dni. — Poleg tega je stalo pred berlinskim sodiščem tudi pet mladih deklic, ki so kradle po trgovinah različno blago. Pred sodiščem so se vedle zelo predrzno in niso kazale nobenega sledu kakega kesanja. — Pač res lepa mladina! Vidi se, kako ljudje naglo živé in zorijo. Kaj šele bo?

s **Sum detomora.** 32 letna dekla Margareta Prügger v Gradcu je pustila svojo službo in dejala, da gre v bolnišnico, kjer bo počakala poroda. Par dni potem pa je

išla k neki babici, da bi se pri njej opogla. Ko jo je babica vprašala po otroku, je prinesla telesce močnega, življenja možnega otroka. Orožništvo je priznalo, da je porodila otroka v nekem seniku in skrila v sneg. To Margareto, ki je baje rodila že štiri otroke, so oddali v preiskovalno bolnišnico.

s Pridelovanje popra. Pred vojno se je izvažalo silne množine popra v Evropo, z začetkom vojne pa je sev uvoz silno zaostal. Nemška, Francoska in Nizozemska so ga uvažale 500 000 ton, medtem ko znaša vsa pridelava samo 600 000 ton. Zda je trgovina popra silno nazadovala. V Ameriki je nazadovalo tudi pridelovanje tega blaga. Potemtakem po vojni ne bo mo več tako poprali kot pred vojno.

s Gozdovi v državi SHS. V Hrvatski in Slavoniji je 2.480.000 johov gozda, na Štajerskem 1.822.123 johov, v Bosni in Hercegovini 4.428.916 johov, v Dalmaciji 662.227 johov, na Koroškem 792.383 johov, na Kranjskem 767.695 johov, a v Sibilji 2.685.402 joha. Tedaj je v naši državi skupno 13.639.527 johov zemlje. Od tega odpade 5.282.413 johov na gozd. V teh je največje bogastvo naše države.

Peter Klemen:

Moja pot.

Zapiski kurirja, ki je hodil prepočasi.
(Dalje.)

Prišli smo pred vhod v veliko široko ulico, kjer je stala vojaška kuhinja: dva velika kotla, vsak na drugem vozu.

Kuhar, impozantna bradata oseba, nas je vprašal, če hočemo črne kave, rekoč, da smo prišli s potovanja in smo najbrže žejni. Nihče se je ni branil, dobra je bila ona kava, saj je bila prava, četudi se ni moglo reči, da je to znamka Santos ali Mokka.

Po kavi nam je naložil v gamele nekaj rižota, a se je opravičeval, da ne more dati večje porcije, češ, da smo že pozni, zato pa je naročil svojemu podkuharju, naj da vsakemu eno kenservo.

Narednik nas je nato odpeljal v spalno sobo. Bila je to velika, dolga in široka sobana, podobna moderno urejenemu kranjskemu hlevu s to razliko, da ni imela jarka za gnojnico in pa jasli za svoje prebivalce. Plakovana je bila s cementom, po tleh pa je ležalo nekaj slame.

Pri mizi, ki je stala sredi spalnice, so že stali naši sopotniki, francoski ujetniki, in se živahno pogovarjali. Sesti ni bilo moč, češ, kajti klopi ali stolov ni bilo videti nikjer. Francoski vojaki, bili so po večini preprosti, a zelo inteligentni in fantazisti, so nas povabili v svojo sredino in so kazali očividno veselje, da tudi mi ostanemo pri njih.

Začeli smo takoj s politiko, z menažo in vinom, kajti težko je politizirati brez vina, piti pa je nemogoče brez gulaža.

Vsi smo zabavljali čez Italijane in njih armado, edini smo bili tudi v tem, da so Francozi junaki, Italijani pa strahopetci, ki zmagujejo svoje sovražnike šele tedaj,

ko jih ni več. In jedli smo in pili in bili dobre volje, da je bilo kaj. O Jugoslaviji so bili precej dobro poučeni. Saj nekateri so se bili naučili v ujetništvu nemščine in so lahko čitali v časopisu o našem vprašanju. Le eden ni mogel razumeti, kako je to mogoče, da govorimo o Slovencih, Hrvatih in Srbih, a vendar pravimo, da smo vsi trije en narod. Pripomnil je, da je naše vprašanje ravnotako zagonečno kot nauk, da so tri osebe, a le en Bog.

Ko sem mu stvar nekoliko pojasnil, je dvignil gamelo in napil, rekoč: Vive la Yougoslavie! Nekam čudno je bilo to trkanje s skledami, a ker je navdušenje prihajalo od srca, je tudi šlo do srca, in mi potniki smo se odzvali z: Vive la France (Živela Francija)!

Došla je inšpekcija. Mlad francoski podporočnik, prikupljive vnanjosti, se je pojavil pred vrati. Pregledal nas je, če smo vsi zdravi, s pripombo, naj se dotični, ki bi ranoči zboleli, gotovo zjutraj javi. Isto je naročil tudi meni in mi obljubil, da hoče zainteresirati za nas tudi komandanta. Žalibog je bil poveljnik že dal zastržiti izhod z naročilom, naj straža ne pusti nobenega civilista iz prijetnega bivališča.

»To je čuden mož,« je rekel podporočnik, »ne vem, kaj pravzaprav misli.«

Nebal se je letni večer. Začeli smo brskati po slami, da si napravimo primerno ležišče. A slame je bilo malo, mraza veliko, odeja pa samo ena.

Vsak si je pomagal, kakor si je znal.

Pečasi je nastal mir v »spalnici«, nekateri so zaspali utrujeni vsled poto, mi jugoslovanski romarji pa smo šepetali v pozno noč. Slišal sem še, ko je doktor Goba rekel, da za nas ne bo dobro, pa sem se začel v težke sanje, da so me Italijani zaprli in pričakujem nemilostne obsodbe.

Zbudil sem se. Po našem spalnem prostoru se je opotekal črn, pijan Marokanec in vpil venomer: halali, halalo, halalo, halali. In smejal, krohotal se je, da se je zbudila malone vsa speča kolonija. Prikolovratil je tudi v našo bližino. Ob nogi Gobo se je spotaknil in padel počez čez Rudeta in mene. Rude se je zbudil in zaklel po tržaško, jaz pa sem pijanemu »tovarišu« namignil, da to ni kar preveč vljudno.

»Non, c'est pas gentil, monsieur, pas gentil. (Ne, to ni vljudno, gospod, ni vljudno.)

Pečasi se je skobacal pokonci, a smejati se ni nehal. Zapel je zopet neko arabsko pesem, prevrnil se nekje tam v kotu v slamo in obležal.

Kmelu nato je pripel od bogvekle pijan še drug Marokanec, a ta nas, hvala Bogu, ni obiskal.

Mrzla in neprijetna je bila ta noč. Spali nismo skoraj nič. Baš smo se zopora, skrbelo nas je radi izgubljene šestorice, napovedovali se se nam karabinjeri, tla so bila mrzla in trda, slame pa toliko, da še nog nismo skrili vanjo.

Gedrjali smo zopet med seboj, Rude, Goba in jaz, dokler se ni storil dan.

(Dalje.)

a Vojne klobase na rumene izkaznice C 1601 do 2400. Strankez rumenimi izkaznicami C prejmejo vojne klobase v ponedeljek, dne 10. febr. pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: V ponedeljek popoldne od 2. do 3. štev. 1801 do 2000, od 3. do 4. štev. 2000 do 2200, od 4. do 5. štev. 2201 do 2400. Stranka dobi četrt kilograma klobas, kilogram stane 4 krone. Te številke pri zadnji razdelitvi se niso dobile vojnih klobas. Ostale številke kategorije C pridejo v kratkem na vrsto.

a Mast za II. okraj. Mestna aproviacija bo oddajala mast za drugi okraj na rumena nakazila za mast v ponedeljek, dne 10. febr. pri Mühleisnu. Določen je ta-le red: dopoldne od 8. do 9. štev. 1 do 250, od 9. do 10. štev. 251 do 500, od 10. do 11. štev. 501 do 750, popoldne od 2. do 3. štev. 751 do 1000, od 3. do 4. štev. 1001 do 1250, od 4. do 5. štev. 1251 do konca. Stranka dobi za vsako osebo po 40 dkg. Kilogram stane 25 kron.

Kolarski pomočnik išče dela v mestu ali na deželi. Naslov pove iz prijaznosti upravnistvo tega lista pod štev. 900.

Vsakovrstne slamnike

priporoča gg. trgovcem in slavnemu občinstvu, kakor tudi slavnate čevlje (solne), predpralke, slavnate podplate za čevlje

Franjo Cerar, tovarna slamnikov,
Stob p. Domžale.

Tovarna je 7 minut oddaljena od kolodvora.

Dr. Benjamin Ipavic

mnogoletni asistent oddelka za ženske bolezni in porodništvo deželne bolnice v Ljubljani, zadnje dve leti operator ženske in porodniške klinike prof. Ernst Wertheim-a Dunajske univerze

zopet ordinira

— v Ljubljani, Turjaški trg št. 2. —

Suhe gobe

kupuje vedno in v vsaki množini

M. RANT, Kranj

največja jugoslovanska izvozna trgovina suhih gob,
ki obstoji že nad 32 let.

Deklica Elsalila.

Roman. — Napisala Selma Lagerlöf.

(Dalje.)

Gospod Arhije je naenkrat umolknil in pogledal na svojo levo roko.

»Kaj Vam je, gospod Arhije? Zakaj ste umolknil?« je vprašala Elsalila.

Gospod Arhije je krčevito stiskal in odpiral roko. Obračal se je zdaj sem, zdaj tja.

»Kaj Vam je, gospod Arhije?« je zopet spregovorila Elsalila, »kaj Vas boli roka?«

Tedaj je pogledal Arhije ves izpremenjen Elsalilo in dejal: »Ali vidiš las, ki se zvija okrog roke?«

Ko je pričel govoriti, ni videla Elsalila ničesar, preden pa je končal, je zagledala lin, svetel las, ki se je ovil parkrat okrog Arhijeve roke.

Elsalila je poskočila in vzkliknila: »Gospod Arhije, čigav je ta las, ki se Vam je ovil okrog roke?«

Gospod Arhije jo je pogledal ves zmeden in osupel: »Jaz čutim, Elsalila, da je to prvi las, ki se mi je ovil krog roke, Ali otkod je prišel?«

Deklica je sedla in strmela v roko, da se ji izstopile oči.

»Taki lasje moje krušne sestre so bile ovite okrog roke onega, ki jo je ubil,« je dejala deklila.

Sedaj se je začel gospod Arhije smejati.

»Vidiš,« je dejal. »Ti in jaz, Elsalila, se dava preplašiti kot mali otroci. To ni bilo nič drugega, kot solnčni žarek, ki je prišel skozi okno.«

Deklica pa je zajokala in rekla: »Meni se zdi, da ždim za pečjo in vidim morilca pri delu. Do zadnjega časa sem se nadejala, da ne bo našel moje sestre. Naposled pa je prišel eden izmed njih in jo je potegnil iz skrivališča, ovil je njene lase okrog roke in jo držal za kito. Ona je padla na kolena in dejala: »Poglej, kako sem mlada! Pusti, da živim vsaj tako dolgo, da spoznam, čemu sem prišla na svet! Nič žalega ti nisem storila, zakaj me hočeš ubiti?« Toda ni je poslušal, umoril jo je.

Na te besede je Arhije vstal, namršil čelo in pogledal v stran.

»Oh, da bi srečala tega človeka!« je dejala Elsalila. S stisnjenimi rokami je stala pred gospodom Arhijem.

»Teža človeka ne moreš srečati,« je dejal gospod Arhije. »Ta človek je mrtev.«

Deklica je sedla na klop in začela jokati. »Oh, gospod Arhije, zakaj smo začeli govoriti o mrtvih? Zdaj bom jokala vso noč. Pojdite od mene, gospod Arhije, ker zdaj ne morem misliti na drugo, kot na pokojnike in na svojo sestro, ki mi je bila tako dobra.«

Gospod Arhije je ni mogel utolažiti, zato se je poslovil od nje in šel k svojim tovarišem.

II.

Gospod Arhije ni mogel razumeti, zakaj ga pogosto mučijo težke misli. Ni jih pozabil, kadar je sedel poleg Elsalile, in niti tedaj, ko je bil med svojimi tovariši.

Tudi če je preplesal noči po beznicah ali se podal na morje, se jih ni mogel iznebiti.

»Zakaj vedno mislim na ono, česar se nočem spominjati?« se je vprašal. »Zdi se mi, da vedno nekdo hodi za menoj in mi nekaj šepeta na uho.«

»Zdi se mi, da nekdo plete mrežo okrog mene, da vjame moje misli. Ne morem videti lovca, a čutim njegove korake, ko hodi za menoj. Če pogledam pod nebo ali na zemljo, je vseeno — vedno vidim samo eno stvar.«

»Zdi se mi, ko da sedi klesar sredi srca,« je dejal Arhije sam pri sebi, »in mi zabija v njega bolečino. Ne morem videti klesarja, toda še v noči slišim, kako bije njegovo kladivo: Ti kamenito srce, ti se moraš udati. Bolečino hočem oklesati.«

Gospod Arhije je imel dva prijatelja, gospoda Filipa in gospoda Reginalda, ki sta ga spremljala povsod. Njima je bilo žal, da je vedno žalosten in da ga nič ne more razveseliti.

»Kaj ti je?« so mu govorili. »Zakaj so tako blede tvoja lica?«

Gospod Arhije jim ni povedal, kaj ga muči. Misli je: kaj bodo moji tovariši mislili o meni, če izvedo, kakšnim mislim se udajam? Oni ne bi hoteli poslušati, če jim povem, da me muči kesanje radi dejanja, ki je bilo potrebno.«

Ko mu pa nista dala miru, jima je dejal, da ju spelje na krivo sled:

»Te dni mi je nekako tesno pri duši. Tu se nahaja neka deklila, katero bi rad osvojil, a ne morem storiti tega, vedno mi je kaj na potu.«

»Morda te deklila ne ljubi?« je dejal Reginald.

»Zdi se mi, da mi je naklonjena,« je dejal gospod Arhije. »Toda nekaj čuva nad njo tako, da je ne morem dobiti.«

Takoj sta se začela Filip in Reginald smeјati in rekla sta: »Midva ti bova deklilo pridobila...«

Zvečer je šla Elsalila sama skozi ulico. Trudna se je vračala od dela in mislila: »Teško je življenje in nič me ne veseli. Neznosno mi je, stati cel dan in vonjati ribji vonj. Zgražam se, ko slišim druge ženske, kako se šaljijo in smejejo. Zgražam se nad gladnimi galebi, ki letajo preko miz in mi hočejo vzeti ribo iz roke. O, da bi prišel kdo in me peljal od tu! Slečila bi mu na konec sveta.«

Ko je prišla Elsalila do onega mesta, kjer je bila ulica najbolj mračna, sta stopila Reginald in Filip iz sence in jo pozdravila.

»Deklica Elsalila!« sta dejala. »Prihajava od gospoda Arhijeja. On leži bolan. Rad bi s teboj govoril, pa želi, da greš z nama.«

Elsalila se je bala, da je morda gospod Arhije zelo bolan, zato se je vrnila z obema gospodoma, ki sta jo peljala k njemu.

Elsalila je hitela. Skoraj bežala je po ulici. Filip in Reginald sta morala junaško

korakati, da sta jo dohitevala.

V svoji naglici je Elsalila opazila naenkrat, kako se ji nekaj vali pod nogama. Bilo je nekaj, kot da je vrženo pred njo in ona se je skoraj opotekla.

»Kaj se vali pod nogama?« je pomislila Elsalila. Morda je kamen. Brnila ga je z nogo, pa se je vrnil zopet.

Elsalila se je zdelo, da ima to srebrni cvenk in opazila je, da se svetlika.

»To ni navaden kamen,« je pomislila Elsalila. »Zdi se mi, da je to srebrni denar.« Toda tako se ji je mudilo k gospodu Arhijeju, da se ni vpognila, da bi ga pobrala.

To pa se je neprestano trkljalo pred njo in ona je pomislila:

»Hitro boš šla dalje, če se vpogneš in ga pobereš. Lahko ga vržeš daleč proč, če ni nič vreden.«

Pripognila se je in dvignila velik srebrnjak, ki se je svetil v njeni roki.

»Kaj je to, kar si našla, deklila?« je vprašal gospod Reginald. »Tako se svetli na mesecini?«

Ravno so prišli poleg velike hiše, v kateri so stanovali stari ribiči, kadar so prišli po opravku v Marstrand. Pred vhodom se je svetila svetiljka.

»Daj, da vidimo, kaj si našla, deklila,« reče Filip in se ustavi pred svetiljko.

Elsalila pa je pogledala srebrnjak in rekla: »To je denar gospoda Arneja, jaz ga poznam!«

»Kaj govoriš, deklila?« je vprašal gospod Reginald. »Zakaj praviš, da je to denar gospoda Arneja?«

»Jaz ga poznam,« je dejala Elsalila. »Pogosto sem videla ta denar pri njem.«

»Ne kriči tako, deklila!« je dejal Filip. »Že se zbirajo ljudje, da izvedo, kaj kričiš.«

Toda Elsalila ni pazila na besede gospoda Filipa. Videla je, da so vrata hiše odprta. V sredini je gorel velik ogenj, okoli njega je sedelo in se pogovarjalo več ljudi.

Elsalila je stekla notri in držala srebrnjak v roki.

»Čujte, ljudje,« je viknila. »Zdaj vem, da so živi morilci gospoda Arneja. Poglejte, našla sem denar gospoda Arneja.«

Vsi so se obrnili proti njej. Tedaj je zapazila med njimi tudi Torarina.

»Kaj govoriš, dekle?« je vprašal Torarin. »Kako moreš razločevati denar gospoda Arneja od drugega denarja?«

»Ta denar je lahko spoznati. Srebrnjaki so veliki in stari in imajo zarezo na robu. Gospod Arne je pripovedoval, da so še izza časa starih norveških kraljev in jih ni dajal nikomur.«

»No, povej, kje si ga našla, deklila,« je dejal drugi ribič.

»Našla sem ga na cesti, ko se je trkljal pod mojima nogama,« je dejala deklila. »Tam ga je moral izgubiti morilec.«

»Morda je resnica, kar poveš,« je dejal Torarin. »Toda, kaj moremo. Mi ne moremo najti morilcev, četudi bi vedeli, da so šli skozi naše ulice.«

Izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cencić.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.